

<Article>

El centre orientador. Del present al futur

Antoni Giner-Tarrida, Xavier Monferrer-Troncho, Carme Vanrell-Moreno

Data de presentació: 12/02/2013

Data d'acceptació: 13/05/2013

Data de publicació: 01/07/2013

//Resum

L'article aporta el resultat del treball de recerca i reflexió dut a terme pel Grup de Recerca en Acció Tutorial (GRAT) de l'ICE de la UB, amb l'objectiu de definir el camí en la construcció dels centres orientadors. Pensem que un centre educatiu ha d'incorporar l'orientació com a eix vertebrador de la seva praxis docent. En l'article s'aporta un model basat en el treball interdisciplinari i en xarxa dels diferents membres de la comunitat educativa, que es complementa amb el treball, ja tradicional en els centres docents, amb diferents serveis externs per tal de configurar el centre orientador. Finalment, es donen orientacions per als centres educatius de secundària per avançar en la construcció com a centre orientador.

//Mots clau

Centre orientador, tutoria, orientació, secundària.

// Referència recomanada

Giner-Tarrida, A., Monferrer-Troncho, X. i Vanrell-Moreno, C. (2013). El centre orientador. Del present al futur. [En línia] *REIRE, Revista d'Innovació i Recerca en Educació*, 6 (2), 119-131. Accessible a: <http://www.ub.edu/ice/reire.htm>

// Dades de les autores

Antoni Giner-Tarrida. Responsable del programa de formació permanent del professorat Tutoria, Convivència i Inclusió del ICE de la UB. Formador de professorat. Professor associat de la UB, adscrit al Departament de MIDE, amb docència en els àmbits de la tutoria, la orientació i l'acció tutorial. Membre col·laborador del Grup de Recerca de l'Acció Tutorial (GRAT) del ICE de la UB. antoniginer@ub.edu

Xavier Monferrer-Troncho. Assessor tècnic del Departament d'Ensenyament en l'àmbit de la salut docent, la prevenció dels riscos laborals i la salut d'infant i joves. Formador de professorat. Professor associat de la UB, adscrit al Departament de MIDE, amb docència en els àmbits de la tutoria, la orientació i l'acció tutorial. Membre col·laborador del Grup de Recerca de l'Acció Tutorial (GRAT) del ICE de la UB. xavier.monferrer@ub.edu

Carme Vanrell-Moreno. Professora d'Història i Tutora de Secundària a l'Institut Torre Roja de Viladecans. Formadora de professorat. Master en Programació Neurolingüística. Coordinadora del Grup de Recerca de l'Acció Tutorial (GRAT) del ICE de la UB. carmene.vanrell@gmail.com

1. Introducció

L'article que presentem és el resultat del treball de recerca i reflexió realitzat pel Grup de Recerca en Acció Tutoria (GRAT) de l'ICE de la UB, configurat per membres de la comunitat educativa, tant del Departament d'Ensenyament com de la Universitat de Barcelona, amb l'objectiu de definir el camí en la construcció dels centres orientadors. Pensem que un centre educatiu ha d'incorporar l'orientació com a eix vertebrador de la seva praxis docent. Tal com apunten Giner i Puigardeu (2008), "La acción tutorial no puede ser una acción puntual, inconexa ni desordenada, sino todo lo contrario, un engranaje participativo de los diferentes agentes educativos que participan de la educación de nuestros alumnos, donde su objetivo final es incidir en el alumno o alumna, en su crecimiento personal, en su encaje en la sociedad y en la construcción de la realidad que le envuelve". Entenem que aquesta visió de l'orientació suposa introduir una personalització en els processos de desenvolupament de l'alumnat en diferents àmbits:

- En l'àmbit acadèmic, fent un seguiment i donant resposta a les necessitats detectades de l'alumnat.
- En l'àmbit personal, acompanyant l'alumnat en aquelles qüestions que els interessin o preocupen especialment i ajudant-los a prendre decisions.
- En l'àmbit professional, possibilitant que adquireixin el coneixement de les tasques professionals i ocupacionals en un ventall ampli.

Els objectius del treball que presentem són els següents:

- Valorar la importància que té l'orientació per a un centre educatiu.
- Aportar un model de centre orientador.
- Mostrar un camí per a aquells centres educatius que vulguin ser centres orientadors.

Per al desenvolupament d'aquest treball es va decidir constituir un grup de discussió configurat per les persones següents:

- Tres orientadors de centre, tant públic com concertat.
- Un orientador d'EAP.
- Tres docents de secundària de diferents àrees.
- Tècnic del Departament d'Ensenyament.
- Tècnic de l'ICE de la UB.

Els resultats que presentem són el fruit de les converses d'aquest grup al llarg de sis sessions de conversa i de recull de reflexions.

2. Justificació

La paraula *orientar* té un significat ampli i, sovint, una interpretació força diversa quan parlem d'orientació educativa. Maria Luisa Rodríguez (1988) descriu l'orientació com un procés que té per finalitat "guiar, conduir, indicar de manera processual per ajudar les persones a conèixer-se a si mateixes i el món que les envolta". Una altra definició l'aporta Bisquerra (2002) dient que "és un procés d'ajuda continu a totes les persones, en tots els seus aspectes, amb l'objectiu de potenciar el desenvolupament humà al llarg de tota la vida".

Giner (2011) introdueix la importància de treball interdisciplinari quan diu que "l'orientació és cosa de tota la comunitat educativa, els psicopedagogs, psicòlegs o pedagogs amb unes funcions determinades, el professorat amb altres funcions i el personal auxiliar amb unes altres. Però és cosa de tots, ja que l'orientació és inherent a l'acte d'ensenyar: en tot moment es pot estar fent orientació".

S'ha de tenir en compte que l'orientació psicopedagògica és una àrea relativament nova i amb un reconeixement exponencial. Com afirma Sabaté (2006), "és una activitat professional tan recent que la seva implantació en els sistemes socials i educatius ha anat tan ràpida que no ha donat temps per a l'elaboració d'un corpus teòric cuidat i unificat". L'orientació encara està fent l'encaix en el sistema educatiu, d'aquí que encara no estigui del tot ben definida.

Sense cap ànim de ser exhaustius, creiem necessari fer referència a certs autors i metodologies que donen suport a la necessitat que els nostres centres siguin orientadors.

Seguint la teoria de l'aprenentatge i desenvolupament de Vigotsky (1962), volem destacar:

La importància que té per a l'aprenentatge i la construcció del coneixement la interacció amb l'entorn i la realització d'activitats contextualitzades en el món que envolta la persona. És el que s'anomena aprenentatge significatiu.

La construcció de models mentals és un altre dels processos cognitius que facilita l'aprenentatge i s'han de fer a partir de propostes al més vivencials i properes possible. Ajuda l'alumnat quan aquestes experiències se situen en la seva zona de desenvolupament proper (ZDP).

Compartir amb altres persones les experiències pròpies crea unes relacions interpersonals que faciliten la interacció entre l'alumnat. Tots van aprenent a la vegada compartint interessos i facilitant la creació d'un esperit més crític i participatiu.

Si analitzem els perfils d'estils i d'intel·ligència de Robert Sternberg:

Podem considerar molt adient la seva teoria de les tres dimensions per introduir els plantejaments del COR. Aquesta teoria relaciona la intel·ligència amb tres dimensions de la persona (Sternberg, 1985):

La componencial, que té a veure amb el món intern de la persona, amb el pensament analític i acadèmic. És la que investiga, planeja i executa.

Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

L'experiencial, que explica la seva relació amb el món exterior, la forma com gestiona la seva experiència en les situacions quotidianes, el seu pensament creatiu. Busca originalitat i innovació.

La contextual, que fa referència a la manera com l'individu es mou en el seu entorn, en el pensament pràctic, adaptatiu i d'èxits. Implica la resolució de problemes.

L'experiència directa i el coneixement empíric de les aportacions professionals i laborals de persones expertes poden ser un factor decisiu a l'hora de facilitar l'aprenentatge de l'alumnat. L'entorn de l'alumnat s'ha d'aprofitar per créixer. La varietat, el realisme, la interconnexió dels oficis i les professions han d'inspirar l'activitat mental de l'alumne.

La metodologia de la pràctica reflexiva:

Parteix de l'experiència, d'allò que nosaltres coneixem, per reflexionar al voltant de tot el que nosaltres som capaços de fer i recuperar aspectes potser oblidats, o recordar capacitats adormides. A vegades no són necessaris elements físics, també poden ser models virtuals, però la interacció amb el altres (entre iguals) i les seves aportacions fan molt més ric l'aprenentatge.

Respecte a l'educació emocional:

No hi ha veritable aprenentatge sense emocions. L'educació emocional és "el procés educatiu que té com a objectiu el desenvolupament de competències emocionals", definides com "la capacitat per gestionar de manera adient un conjunt de coneixements, capacitats, habilitats i actituds necessàries per prendre consciència, comprendre, expressar i regular apropiadament els fenòmens emocionals i afectius". Una anàlisi més detallada de les competències emocionals permet identificar la consciència emocional, la regulació emocional, l'autonomia emocional, la sociabilitat i les habilitats de vida per al benestar (Bisquerra, 2009).

Les propostes d'un COR van en la direcció d'apropar a l'alumnat els aprenentatges que se li demanen per al seu nivell educatiu.

Parlem de la neurociència:

Dèiem a l'inici que no volíem ser exhaustius, però no podem deixar de banda els nous descobriments de la neurociència, entesa com "l'estudi de l'estructura i la funció del cervell". Només a tall d'exemple podríem mencionar els avantatges de facilitar l'estudi de continguts als estudiants potenciant l'aprenentatge implícit.

Un COR aproxima a l'alumnat experiències properes a la seva realitat, de fàcil reconeixement i amb una certa familiaritat, fet que ajuda a augmentar la memòria implícita i, a la vegada, facilita al cervell que processa i emmagatzemi informació sense que les persones ens n'adonem. (Blakemore, 2011).

Darrerament sentim a parlar dels "centres emprenedors", de "l'aprendre a emprendre", de les "iniciatives emprenedores", i ens sembla una bona idea i un concepte engrescador com a estímul per al canvi.

No obstant això, pensem que pot ser convenient aturar-se un moment a reflexionar si primer no hem de treballar la persona per construir amb solidesa el seu constructor personal competencial i

Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

d'habilitats per poder passar a un segon estadi, que per nosaltres representa la pròpia definició de la paraula *emprendre*, la qual, segons el diccionari Albertí de la llengua catalana (1991), significa: *començar; referit a un treball complex, una empresa.*

El COR representa un primer esglaió o nivell en aquesta suma d'intencions, que no s'acaba mai, per fer els nostres alumnes més competents conceptualment, més flexibles en els seus posicionaments i, en definitiva, millors persones per afrontar un futur ple d'incògnites, precisament en el millor moment de desenvolupament tecnològic i humanitari que ha viscut la nostra civilització.

En definitiva, pensem, com diu Álvarez (2006), que "l'orientació té com a finalitat contribuir al desenvolupament de l'alumnat en tots els seus aspectes: cognitiu, professional, acadèmic, social, emocional, moral, etc. Això també s'anomena desenvolupament de la personalitat integral de l'alumnat. Incumbeix a l'orientació els aspectes del desenvolupament personal que no estan contemplats en les matèries acadèmiques ordinàries".

3. Què és un centre orientador?

Un COR és el que acompanya l'alumnat en el seu procés de desenvolupament acadèmic, personal i professional, amb l'objectiu que nois i noies puguin assolir en tots aquests aspectes el millor futur possible.

El COR acompanya i orienta l'alumnat, especialment en aquells moments de transició en què es configuren circumstàncies especials: pas de primària a secundària, de secundària obligatòria a secundària postobligatòria, i pas d'aquesta a la universitat, però no limita la seva tasca a aquests períodes, sinó que té present, al llarg de tot el temps d'escolarització, l'objectiu d'orientar els nois i noies, fent de l'orientació un eix vertebrador de la seva activitat.

Ara bé, qui forma el COR?

Nosaltres entenem que aquest és un conjunt format per: orientador professional, alumnat, professorat, tutors, institucions i equips de treball del centre docent, i famílies.

Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

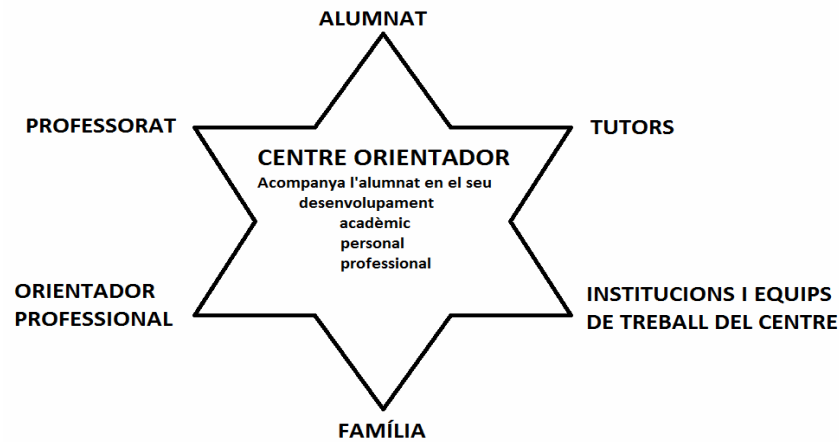

Figura 1. Centre orientador.

Cadascun dels elements esmentats té la seva funció. Si no hi ha un treball coordinat de tots ells, l'orientació esdevé una tasca de persones o grups aïllats que amb el seu esforç, que pot ser ingent, només aconseguen un resultat parcial. Cal evitar que la bona pràctica quedi aïllada, ja que, com hem dit, obté inevitablement resultats parcials i, a més a més, sovint acaba desanimant els excel·lents professionals que l'han encetat. Encara que la missió de cadascun dels elements que formen el COR ha de procedir d'una reflexió sobre allò idoni per a les circumstàncies particulars del centre, incloem algunes possibilitats d'organització a tall d'exemple.

Taula 1. Elements i funcions del centre orientador.

CENTRE ORIENTADOR		
DEFINICIÓ	ELEMENTS INTEGRANTS	FUNCIONS
Un COR és el que acompanya l'alumnat en el seu procés de desenvolupament acadèmic, personal i professional amb	Orientador/a professional	- Dissenya el projecte global. - Segueix la realització del projecte.
	Institucions i equips de treball del centre	- L'equip directiu lidera el projecte d'orientació del centre. - Endega els projectes idonis per a les circumstàncies particulars del seu institut.
	Professorat	- Lliga la seva matèria amb la vida acadèmica i laboral. - Aporta la seva trajectòria personal, que pot ser modelada per l'alumnat.

Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

l'objectiu que nois i noies puguin assolir, en tots aquests aspectes, el millor futur possible.	Famílies	- Col·laboren en l'apropament de la realitat professional al món escolar.
	Alumnat	- Actua com a agent actiu de l'orientació, perquè els alumnes de més edat poden orientar els més joves sobre diferents aspectes del centre i del currículum.
	Tutors	- A la seva hora de tutoria grupal, duen a terme projectes que aporten els recursos necessaris per a la tutoria i l'orientació (p. ex., projecte Escolta'm i projectes de vida).

En el COR, *l'orientador professional* hauria de treballar conjuntament amb la direcció del centre, per tal de dissenyar un projecte global.

Aquest projecte podria consensuar-se amb la *comissió orientadora del centre*, integrada per persones de diferents departaments, entre les quals hi hauria d'haver obligatòriament els tutors.

L'equip directiu hauria de liderar el projecte d'orientació del centre i fer-ne pedagogia entre tots els membres del COR, i encetaria els projectes idonis per a les circumstàncies particulars del seu institut.

El professorat, conscient de la seva tasca d'orientador, podria lligar la seva matèria amb la vida acadèmica i laboral, i aportar la seva trajectòria personal, que l'alumnat modelaria.

Una altra activitat que enriquiria la docència d'una matèria amb l'orientació, seria la de proposar a l'alumnat la realització de treballs de recerca sobre professions que tinguin a veure amb la matèria.

És important que tots els elements del COR estiguin connectats amb el món real i portin a l'escola l'experiència de la realitat professional, per tal de salvar l'abisme tradicional entre una escola ancorada en la teoria i un món que, un cop es creuen les portes de l'escola, sovint no té gaire a veure amb el que s'ha estudiat.

També *les famílies* podrien col·laborar en l'apropament de la realitat professional al món escolar, per exemple, fent que algun dels seus membres faci exposicions sobre la seva pràctica professional, facilitant entrevistes als nois o noies que hi estiguin interessats, o fins i tot fent tallers al centre.

Per la seva banda, *la direcció de l'institut* pot organitzar col·loquis amb les famílies sobre el sistema educatiu i laboral, de manera que el futur professional de l'alumnat pugui ser un tema de conversa a les cases. No oblidem que la tasca d'orientar l'alumnat ha de ser forçosament compartida amb la família.

L'alumnat, a part de subjecte passiu de l'orientació, pot actuar també com a agent actiu. Els alumnes de més edat poden orientar els més joves sobre diferents aspectes del centre i del currículum.

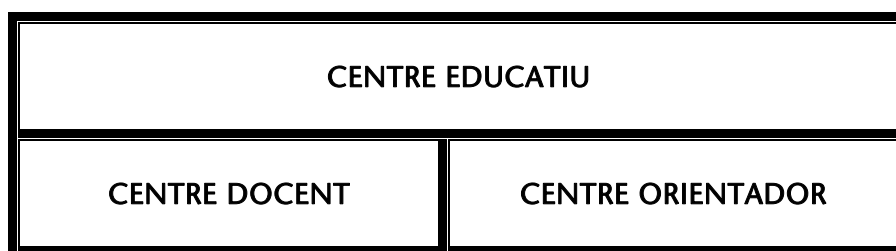
Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

Els tutors poden dur a terme projectes a la seva hora de tutoria grupal, que aporten els recursos necessaris per a la tutoria i l'orientació (per exemple, el projecte Escolta'm o els projectes de vida impulsats per l'ICE de la UB).

La complexitat dels temps actuals exigeix, més que mai, tenir cura de l'educació i apropar-la a les necessitats del món real. L'alumnat ha de ser competent, emocionalment equilibrat, ha de conèixer tant les matèries tradicionals com les tecnologies actuals, ha de ser capaç de prendre decisions i emprendre projectes. És un programa ambiciós, però irrenunciable en el segle XXI.

Nosaltres, des del GRAT, pensem que una manera d'afrontar aquest repte és incorporar en els centres educatius que ja tenen clarament definida la funció de centre docent, la funció de centre orientador.

Taula 2. Funcions del centre educatiu: docent i orientadora.

4. Objectius principals del Centre Orientador (COR)

Volem destacar els objectius següents:

- Facilitar a l'alumnat eines i estratègies per optimitzar i facilitar el seu aprenentatge.
- Apropar el món científic i acadèmic a la realitat de la vida quotidiana de l'alumnat.
- Connectar les experiències del coneixement del món del treball dels alumnes amb els continguts de les diferents matèries/assignatures impartides a l'aula.
- Valorar i poder veure el major nombre possible d'opcions ocupacionals per tal d'enriquir l'horitzó professional del jovent.

5. Com s'arriba a ser un Centre Orientador?

Els centres educatius de secundària tenen diverses funcions assignades per llei, com és l'ensenyament de diverses àrees curriculars o l'orientació. L'estructura organitzativa de què s'ha dotat els centres (departaments, currículums, coordinacions, equips docents...) fa que es pugui portar a terme aquesta tasca de manera generalitzada, tot i que val a dir que cada centre educatiu té un marge de treball relativament important per donar una resposta específica.

Un centre pot prioritzar certs continguts o metodologies per sobre d'altres en funció de l'alumnat i de la realitat de l'entorn en què està ubicat. Aquesta circumstància facilita que, pel que fa al currículum, tingui un cert marge de maniobra per adaptar-lo a les necessitats del seu alumnat. És en aquest sentit que un centre decideix fer desdoblaments, posar un professor de reforç dins de l'aula o fer una atenció individualitzada a certs alumnes.

La planificació global del centre, amb els grans trets organitzatius necessaris per al seu funcionament, de vegades ens fa perdre de vista l'orientació i la tutoria, encara que s'hi dediquin força recursos. Tothom en parla, en molts centres tot el professorat és professor-tutor i, per tant, té tasques d'orientador, però segons tots els estudis fets a professorat, alumnat i famílies, queda lluny de ser plenament efectiva.

Un centre educatiu, pel sol fet de ser-ho, ja és orientador. És impossible no orientar; un altra cosa és si ho fem bé o no. La presència del professor a l'aula ja orienta, potser no de la millor manera, però ja ho fa. És un potencial present, que probablement no s'aprofita tot el que es podria o voldria. Per tant, no es tracta de dir si un centre és orientador o no, més aviat volem dir si ho és molt o poc.

Perquè un centre educatiu arribi a ser un COR i aprofiti tot el seu potencial s'han de conjuntar múltiples variables, però en volem destacar dues d'importants:

1. La sensibilització i la formació específica del professorat i dels equips directius en aquests temes. El professorat està format per saber impartir molt bé una determinada àrea curricular, però no està necessàriament preparat per saber què ha de fer quan un alumne no segueix el seu aprenentatge segons el que està establert curricularment, o quan presenta conductes disfuncionals, o quan està desmotivats, o quan es presenten problemes més seriosos a l'aula com per exemple l'assetjament escolar (*bulling*). Per tant, és bàsic que el claustre comparteixi un projecte orientador, un projecte que acompanyi l'alumnat en el seu creixement integral com a persona i que l'orienti en les seves decisions.

2. La construcció d'una organització que afavoreixi que el centre sigui orientador. L'organització és l'eina principal que té un centre educatiu per poder incidir en els canvis dels hàbits de treball. Cal tenir present que no es poden fer tots els canvis alhora i que necessiten un temps d'adaptació a la nova realitat de treball.

El camí no és fàcil, però no es parteix de zero. Tots els instituts fan tasques d'orientació, en major o menor mesura. Per tant, el primer que cal fer per arribar a ser un institut orientador és saber on s'està en aquests moments.

Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

S'ha de poder valorar què s'està fent. Quines activitats es fan? Quines estructures organitzatives estan funcionant (p. ex., coordinacions, horaris, materials)? Què opina/sent el professorat? Què opina/sent l'alumnat? Què opinen/senten les famílies?

En definitiva, el primer pas és portar a terme una indagació apreciativa del que s'està fent. Una indagació que posi en relleu tot el que s'està fent en el centre i com està funcionant. També és important saber si la comunitat educativa és conscient del que s'està fent.

La indagació apreciativa hauria d'abordar com a mínim els aspectes següents:

Taula 3. Eixos temàtics del centre orientador.

EIX TEMÀTIC	EIX ESPECÍFIC	ÀREA
Orientació acadèmica	Necessitats educatives individuals	<ul style="list-style-type: none"> • Avaluació i diagnòstic • Individualització d'itineraris • Seguiment • Altres
	Necessitats educatives grupals	<ul style="list-style-type: none"> • Dinamització grupal. Passar d'un agrupament d'alumnes a un grup • Dinamització de la convivència • Altres
Orientació personal	Alumne	<ul style="list-style-type: none"> • Autoconeixement • Relacions interpersonals • Gestió emocional • Seguiment i acompanyament • Altres
	Família	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement de l'entorn familiar • Orientació a la família • Seguiment • Altres
	Entorn	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement de l'entorn proper • Seguiment • Altres •
Orientació professional	Entorn laboral	<ul style="list-style-type: none"> • Informació de l'entorn laboral • Informació de les sortides professionals • Altres
	Competències professionals	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar les competències professionals • Altres
	Itinerari professional	<ul style="list-style-type: none"> • Cercar la professió • Altres
Construcció del projecte de vida	Construcció del projecte de vida	<ul style="list-style-type: none"> • Projecte de vida acadèmic • Projecte de vida personal • Projecte de vida professional • Altres
Avaluació	Avaluació de satisfacció	<ul style="list-style-type: none"> • Satisfacció del professorat • Satisfacció de l'alumnat • Satisfacció de les famílies • Altres

Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

	Avaluació del procés	<ul style="list-style-type: none"> • Avaluació de l'equip directiu • Avaluació del professorat • Avaluació de l'organització • Altres
	Avaluació d'aprenentatges	<ul style="list-style-type: none"> • Avaluació dels aprenentatges que ha adquirit l'alumnat • Altres

Per poder saber en quina situació es troba l'institut, cal fer una avaluació que permeti saber què cal fer i quins canvis s'han d'introduir.

L'avaluació ha de ser una avaluació de 360° per tal que sigui representativa de la comunitat educativa. I al final ha d'aportar el mapa actual del que s'està fent i marcar el camí del que queda per fer, partint del mapa inicial on es vol arribar.

Aquesta avaluació ha de definir els canvis que s'haurien d'anar fent en el centre orientador i que bàsicament aborden quatre àmbits:

1. Canvis organitzatius. Definició de protocols, sistemes de coordinació, estratègies de comunicació interna i externa, estratègies relacionals o altres canvis segons les necessitats.

2. Formació del professorat. Definir les línies de formació a partir de les necessitats del professorat per tal de donar una resposta adequada a l'ideari de centre orientador.

3. Projectes de centre. Definir quins projectes portarà a terme el centre per aportar els recursos necessaris a les estratègies tutorialis o docents en el terreny de l'orientació. Presentem, a tall d'exemple, alguns projectes ja definits:

- TEI (tutoria entre iguals) de l'ICE de la UB
- Projecte Escolta'm de l'ICE de la UB
- Projecte d'atenció a alumnat amb altes capacitats de l'ICE de la UB
- Projecte de mediació i resolució de conflictes de l'ICE de la UB
- Projecte de vida de l'ICE de la UB
- Filosofia 3/18

o bé algun projecte específic creat a partir de les necessitats de l'alumnat del centre educatiu.

4. Col·laboració amb altres entitats. Cercar aquelles institucions que poden col·laborar en el projecte de centre orientador, com per exemple Porta22 a Barcelona o altres de similars en diferents poblacions de Catalunya.

6. Conclusions

A partir de la reflexió que s'ha fet com a grup de treball, des del GRAT pensem el següent:

- El futur educatiu passa per incorporar de forma transversal l'orientació.
- L'orientació ha de ser present a la formació des de l'inici, no només al final dels cicles.
- La planificació de l'orientació ha d'anar a càrrec d'una persona orientadora, i ha de tenir el compromís explícit de l'equip directiu i la implicació del professorat.
- És necessari buscar l'assessorament de persones expertes en orientació.
- Cal comptar amb la família com un element de suport.
- S'ha de buscar la col·laboració d'altres organitzacions externes al centre (emprenedors, professionals de diferents camps, investigadors, exalumnes, etc.).

7. Prospectiva de l'orientació

Segons el que s'ha exposat, creiem que es fa necessari crear un índex de centre orientador (ICO) que faciliti prendre consciència del que ja s'està fent i del que cal fer, del camí recorregut i del que queda per recórrer. Aquest ICO s'ha de crear des de la comunitat educativa, amb la supervisió d'experts i tècnics, amb la finalitat que sigui al més representatiu possible.

Des del GRAT pensem que és indispensable aportar aquesta eina per tal de poder acompanyar adequadament els instituts en el seu procés de millora de l'orientació educativa.

<Referències bibliogràfiques>

Albertí, S. (1991). *Diccionari de la Llengua Catalana*. Barcelona: Albertí.

Álvarez, M., et al. (2006). *La acción tutorial: su concepción y su práctica*. Madrid: Ministeri d'Educació i Ciència, Secretaria General Tècnica.

Bisquerra, R. (coord.) (2002). *La práctica de la orientación i la tutoria*. Bilbao: Cisspraxis.

Bisquerra, R. (2009). *Psicopedagogía de las emociones*. Madrid: Editorial Síntesis, SA.

Blakemore, S. J., Frith, V. (2011). *Cómo aprende el cerebro. Las claves para la educación*. Barcelona: Editorial Planeta, SA.

Antoni Giner, Xavier Monferrer, Carme Vanrell: *El centre orientador. Del present al futur.*

Gardner, H. (1987). *Estructura de la mente: la teoría de las múltiples inteligencias*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica.

Giner, A. (2011). *Construcció de la identitat professional del tutor o la tutora de secundària*. Tesi doctoral: www.tdx.cat/bitstream/10803/51514/1/AGT_TESI.pdf (Consultado el 14-01-2012)

Giner, A.; Puigardeu, O. (2008). *La tutoria i el tutor. Estrategias para su práctica*. Barcelona: Editorial Horsori.

Rodríguez Moreno, M.L. (1988). *Orientación educativa*. Barcelona: CEAC.

Sabaté, J. (2006). *La tutoria y la orientación en el siglo XXI*. ISBN 84-8063-808-7, pàg. 207-214.

Sternberg, R. J. (1985). *Beyond IQ: A triarchic theory of human intelligence*. New York: Cambridge University Press.

Vigotsky, L.S. (1962). *Pensamiento i lenguaje*. Buenos Aires: La Pléyade.

Copyright © 2013. Aquesta obra està subjecta a una llicència de Creative Commons mitjançant la qual qualsevol explotació de l'obra haurà de reconèixer els autors de la mateixa, citats a la referència recomanada que apareix a l'inici del document.

